

νους Ἀγγλους ἀποίκους. Μάτην ἐκ Λονδίνου διὰ παρακλήσεων, δι' ἀπειλῶν προσεκάλουν αὐτὸν νὰ ἀπολύσῃ τοὺς αἰχμαλώτους. Αὐτὸς ἀπεκρίνετο, «διὰ νὰ τοὺς ἀπολύσω πρέπει ἡ Βικτωρία νὰ νυμφευθῇ τὸν βασιλέα τῶν βασιλέων τῆς Αἰθιοπίας, τὸν ἀήττητον Νεγούς Θεόδωρον, τὸν τρόμον τῶν Γαλλῶν, οὗ προπορεύεται μὲν ἡ δόξα, ἔπεται δ' ἡ νίκη.» Ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἰδοῦσα ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἠδύνατο νὰ λάβῃ κακὴν ἐκβασιν, ἀπεφάσισε τῷ 1864 παρορῶσα τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῆς ν' ἀποστείλῃ ἑκτακτον πρὸς τὸν Θεόδωρον πρεσβείαν μὲ ἐπιστολὴν αὐτόγραφον τῆς βασιλίσσης, δι' ἣς ἐζητεῖτο ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν αἰχμαλώτων. — Ἡ πρεσβεία αὕτη ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ Κυρίου Ῥάσσαμ Ἀγγλου εὐπατριδου, τοῦ ὑπολοχαγοῦ Pridcaux καὶ τοῦ Δόκτορος Blane, δν πολλάκις ἐλάβομεν ἀφορμὴν ν' ἀναφέρωμεν ἐν τῇ διατριβῇ ταύτῃ, παρακολουθουμένων ὑπὸ τῶν ἀναγκαιῶν ἀκολουθῶν καὶ ὑπηρετῶν. Ἡ πρεσβεία αὕτη ἀφίκετο τῇ 23 Ἰουλίου 1864 εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀβυσσινίας καὶ πάραυτα ἔπεμψεν ἀγγελιαφόρον πρὸς τὸν Θεόδωρον, ἵνα ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ τὴν ἄδειαν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κράτος του· μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους 1865 ἔφθασεν ἡ καταφατικὴ ἀπάντησις τοῦ Θεοδώρου. Ἡ ἐπιτροπὴ λοιπὸν ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς Ἀβυσσινίαν, ἐνθα ὁ Θεόδωρος ὑπεδέχθη αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς καὶ μετὰ συμπαθείας ἀνέγνω τὴν ἐπιστολὴν τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας καὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ἀγγλους αἰχμαλώτους καὶ θὰ πράξῃ πᾶν τὸ ἐφικτὸν, ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὴν προσβληθεῖσαν βασιλίσσαν. Ἐν τούτοις πανηγύρεις διεδέχοντο τὰς πανηγύρεις καὶ ἐπιθεωρήσεις τὰς ἐπιθεωρήσεις, γεύματα δὲ καὶ συμπόσια ἐδίδοντο συχνὰ πυκνὰ πρὸς τιμὴν τῆς πρεσβείας. Πλὴν αἰφνης τῇ 13 Ἀπριλίου 1866 τὰ μέλη τῆς πρεσβείας συλλαμβάνονται καὶ ῥέπτονται εἰς τὰς φυλακὰς μεθ' ὧν τῶν ἀκολουθῶν των κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοδώρου, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἔπεμψαν ἐπιστολὰς εἰς Ἀγγλίαν, χωρὶς προηγουμένως νὰ τὸν εἰδοποιήσωσι.

Μάτην πλέον παρεκάλει ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις τὸν Θεόδωρον. Οὗτος ἐπ' οὐδενὶ

λόγῳ ἤθελε νὰ ἀπολύσῃ τοὺς αἰχμαλώτους. — «Μάθετε, ἔλεγε πρὸς τὸν Ῥάσσαμ, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλέων τῆς Αἰθιοπίας, ὁ ἀπόγονος Μενιλέκ τοῦ υἱοῦ τοῦ Σολομῶντος καὶ τῆς βασιλίσσης Σαβᾶ, ὁ ἀήττητος Νεγούς δὲν περιφρονεῖται τόσον εὐκόλως ἀπὸ μίαν γυναῖκα. Ἡ βασίλισσα Βικτωρία νὰ περιφρονήσῃ ἐμέ! Ἐμὲ τὸν ὁποῖον τρέμουν οἱ Γαλλοί, οἵτινες εἶναι χιλιάκις ἰσχυρότεροι καὶ ἀνδρειότεροι ὧν τῶν Ἀγγλῶν!»

Πρὸς ἀπελευθέρωσιν λοιπὸν τῶν αἰχμαλώτων τούτων ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ διοργανίσῃ ἐκστρατείαν εἰς Ἀβυσσινίαν ὑπὸ τὸν Σίρ Ῥοβέρτον Νάπιερ, ἧς τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἄλλοθεν γνωστὰ τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ Ἰλλισσοῦ.

Πείσμων καὶ παράδοξος ὁ Θεόδωρος καθ' ὅλον τὸν βίον του, πείσμων καὶ παράδοξος ὑπῆρξε καὶ κατὰ τὸ τέλος αὐτοῦ. Μόλις δεκάδες τινὲς στρατιωτῶν ἀπέμειναν περίξ αὐτοῦ· οἱ Ἀγγλοὶ ἐφ' ὅροις ἐντίμοις προέτεινον αὐτῷ τὴν παράδοσίν του. Αὐτὸς ἐπέμεινε, καὶ ὅταν πλέον εἶδε πᾶσαν ἄλλην ἐκβασιν ἀδύνατον, ἠύτοχειριάσθη διὰ πιστολίου.

Πείσμον καὶ παράδοξον τέλος, ἐνέχον ὁμῶς καὶ ἀρκετὴν γενναιότητα καὶ ἀνδρείαν.

ΜΙΧ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΤΑ ΒΑΘΗ.

Ἦτο πτωχός.

Πτωχὸς τὸ βαλάντιον· ἔλεγεν ὅτι ὁ ἥλιος εἶναι ἀπὸ χρυσόν, διότι δίδει ὡς ἐκείνος τὴν ζωὴν καὶ ὡς ἐκεῖνος εἶναι ἀσύλληπτος. Πτωχὸς τὴν ἡλικίαν· μόλις εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν. Πτωχὸς τὴν ψυχὴν· ἐλιποθύμει εἰς τὴν σφαγὴν περιστερᾶς. Πτωχὸς τὰς φιλίας· ἐλάτρευεν εἰσέτι τὴν ἀρετὴν ὡς ὁ Βροῦτος. Δειλός, ἐλεήμων, δύσελπις.

Εἶχε καὶ ἓνα πλοῦτον, μέγαν· νοῦν. Ἀδωρον δῶρον, δυστυχίαν. Ἀς ἔλειπεν εἰς τὸν φθισιῶντα ἢ χρυσῇ κλίνῃ...

Οἱμοι' ὅταν ἡ ζωὴ ᾖ λιπόθυμος ὑπὸ τῆς πενίας καὶ μέγας ὁ νοῦς, γίνεται ἐπὶ τοῦ σώματος βαρὺς κολοσσὸς ἡ κεφαλὴ, γίνεται τῆς ψυχῆς πιεστήριον φοβερὸν ἡ διάνοια, θραύεται ὑπὸ τοιοῦτον μέτωπον τὸ στήθος, ὅπως ὑπὸ ἄφθονον καρπὸν τρυφερὸς μηλέας κλάδος. Εἶχε μέγα ἰστίον· ἐὰν εἶχεν ἅμα ὀλίγον ἔρμα εἰς τὸ βαλάντιον, συνοχὴν πλειοτέραν εἰς τὸ σκάφος, ἓνα πολικὸν ἀστέρα ὑπεράνω, τὸ μικρὸν ἀκάτιον δὲν θὰ διεκινδύνευεν ἐλαφρὸν ἐπὶ τῶν κυμάτων τῆς ζωῆς, δὲν θὰ ἐπαπειλεῖτο νὰ ἀνατραπῇ ὑπὸ τοῦ μεγάλου τοῦ πνεύματος ἰστίου.

Ἄλλοτε ὁ πλοῦτος ἀπέθνησκειν ἐπικαλούμενος τὴν σοφίαν ὡς ὁ Κροῖσος τὸν Σόλωνα· πόσοι τῶν σοφῶν ἀποθνήσκουσι σήμερον ἀναφωνοῦντες: ὦ πλοῦτε, πλοῦτε, πλοῦτε!

Νὰ ᾖσαι εἰκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν, νὰ ᾖσαι πλήρης ἐν τῇ καρδίᾳ αἵματος, πλήρης ἐν τῇ διανοίᾳ φωτός, νὰ αἰσθάνεσαι ἐπὶ τοῦ στήθους σου τὴν ἀθανασίαν εἰς τοὺς παλμούς καὶ ὁ ὀφθαλμός σου νὰ βυθίζεται εἰς τὸν ὀρίζοντα ἐπὶ τοῦ ἀπείρου, νὰ κρατῇς τὴν νεότητά, τῆς ζωῆς τὸ στέμμα, καὶ νὰ ᾖσαι πτωχός, εἶσαι αὐτοκράτωρ δεσμώτης, ἀετὸς ἄπτερος, θαπτόμενος ζῶν.

Καὶ ἦτο. Ποσάκις ἀνατείνας τὰ ὄμματα εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπευχήθη νὰ εἶχεν ἀντιθέτως ἤδη κενὸν τὸ κρανίον καὶ πλήρες τὸ θυλάκιον. Ἄλλως τε νὰ γεννηθῇ τις πένης, νὰ διαβιώσῃ πάντοτε οὕτω, εἶναι τακτικὴ τις ἀνωμαλία, συνήθειά τις δηλητηριώδης, ἐλεεινότης ἀθόρυβος· ἀλλὰ νὰ ζήσης ἐν πλούτῳ πάντοτε καὶ αἰφνης νὰ μεταπέσης εἰς πενίαν, ἀπὸ τὰ θαλάσσια ὕδατα νὰ ἐκτιναχθῇ ὁ ἰχθὺς εἰς τὴν ξηρὰν ἄμμον, εἶναι βαρὺ, ἀγωνιώδες, θανάσιμον. Ἡ κοινωνικὴ αὕτη κατάπτωσις ὁμοιάζει τὴν ἐν τῷ τάφῳ καταβίβασιν τοῦ νεκροῦ· σὲ καλύπτει τότε ἡ λήθη ὡς ἐκεῖ τὰ χρώματα, σὲ κατατήκουσιν αἱ ὀδύναι ὡς τὸν νεκρὸν οἱ σκώληκες. Καὶ ὁ νέος αὐτὸς εἶχεν οὕτως· ἐρείπιον ἦδη περικαλλοῦς ἄλλοτε οἰκοδομήματος.

Ὅτε ποτὲ ἀνέγνωσε τὸν Δάντην παρὰ τοὺς τρεῖς μόνον τούτους στίχους ἔσυρε μίαν

γραμμὴν ὡς βασιλεὺς τὸ ἀληθὲς ἐπικυρῶν:
nessum maggior dolore,
Che ricordarsi del tempo felice
Nella miseria.

Ἐλέγετο... Τί θέλεις τὸ ὄνομά του; Αὐριανὸς ὁ θάνατος θέλει τὸ σῶσθαι ἀπὸ τῶν χειλέων, ἡ λήθη ἀπὸ τῆς καρδίας. Ἄλλως τε ποῖαν σήμερον ἔχει σχέσιν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ὀμήρου πρὸς τὰ κόκκαλά του; Πόσον καὶ ὁ τυφλὸς γέρων θλῆ ἐπεπόθησε νὰ ἐτρίβετο, νὰ ἐξηνεμοῦτο τὸ ὄνομά του, ἀλλὰ νὰ ἔμενεν ἀκμαῖον τὸ σῶμα, ἀκύμαντος ἡ ψυχὴ του, τὸ ὄμμα του φωτεινόν!

Ἐσκέφθη πολλάκις τὸ ὄνομά του καὶ εἶδεν ὅτι οὐδαμῶς ἐφηρμόζετο εἰς αὐτόν, οὐδαμῶς ἐννόει αὐτὸ, οὐδαμῶς ἐξήγει τὴν ψυχὴν του, οὐδαμῶς περιεκάλυπτεν αὐτόν ὅλον τὸ πτωχὸν ἐκεῖνο ὄνομα. Ἐὰν ὁ Θεὸς ἔδιδε τὰ ὀνόματα ὁ νέος αὐτὸς θὰ ὠνομάζετο Σκιαύγεια. Ἦτο μία ἀπὸ τὰς ἀνθρωπίνους ἐκείνας ὑπάρξεις αἰτινες ἀνατέλλουσιν ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου οἷονεὶ κατὰ λάθος, οἷονεὶ ἀσκόπως, διότι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι παροράματα τῆς ζωῆς. Ἦτο τοιοῦτος. Ἐν νέφος τοῦ οὐρανοῦ, ἡ μορφή ἐνός ἀνθους, μία κατάπτωσις στήλης, τὸ σήμαντρον ἐρημοκκλησίου, τοῦ ἡλίου ἡ δύσις, ἐν βέλασμα ἀρνίου, ἡ χειρὸν εἰς τὴν ψυχὴν του ἀνεκλάλητον πένθος. Πολλάκις ἦτο παιδρὸς ἀγνοῶν διατί· ἴσως ὥρειλε τὰς στιγμὰς ἐκείνας ἀπὸ ἄλλων ἀληθῶν αἰτιῶν νὰ λυπῇται. Σκιαύγεια. Ναί· εἶχεν ἐν ἑαυτῷ ἐν φῶς, στοργὴν· εἶχεν ἐν ἑαυτῷ ἐν σκότειος, μελέτην.

Ἠγάπα. Τί; Τὸν κόσμον ὅλον. Ἐμελέτα. Τί; Τὸ ἄγνωστον.

Ἦτο μωρός; Ναί· ὅσον ἡ γαλῆ τοῦ μύθου ἡ λείχουσα τὴν ῥίνην, ὅσον ὁ Κάτων πειθόμενος ἢ ἀπιστῶν εἰς τὸν Πλάτωνα... Ἀλλὰ δὲν ἔπταιεν αὐτός· ἡ φιλοσοφία εἶναι τῆς πενίας ἡ θυγάτηρ. Ἡ ζωὴ γονυκλιτοῦσα φιλοσοφεῖ ὅπως ὁ ἥλιος φαίνεται καταδύων ὅτι περιβάλλεται σκότῃ. Ὁ Σωκράτης περιεπάτει ἀνυπόδητος, ὁ Ὀμηρὸς ἦτο ἐπαίτης, ὁ Ἰησοῦς, θεὸς δὲν εἶχεν ἐν τῷ κότῳ δύο σπιθαμὰς γῆς ἰδίας, καὶ ἀνθρωπος, λέγεται, ὅτι ἦτο υἱὸς ξυλουργοῦ.

Ἐσπέρας. Ἡ τριακοστὴ πρώτη Δεκεμβρίου.

Ὁρθιος αὐτὸς ἐπερείδετο εἰς τινα θύραν καὶ ἐνώπιόν του διήρχετο ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ πλῆθος εὐφρόσυνον, ὄμιλοι γελῶντων νέων, σερραὶ ὠραίων γυναικῶν, ὡς στίχοι, ὡς στροφαὶ περικαλλεῖς χαρμολύπης ἁμαξίας.

Διήρχοντο καὶ ἦσαν ὅλοι φαιδροί. Τὰ παιδιά ἐκράτουν μυρία ἀθύρματα εἰς τὰς ἀγκάλας των, αἱ γυναῖκες τὸ μεδίωμα εἰς τὰ χεῖλη, τὰ δωρήματα εἰς τὰς χεῖρας, οἱ νέοι εἰς τὸ πρόσωπόν των τὴν αὐγὴν, οἱ γέροντες αὐτοὶ, λησμονοῦντες τὸ γῆρας των καὶ ὅτι ἐν προσετίθετο εἰς τὰ ἔτη των ἔτι, ἀφίνοντο ὡσεὶ λιπόθυμοι ὑπὸ ἀγαλλιάσεως εἰς τῆς χαρᾶς καὶ τῶν γελῶντων τὸν χεῖμαρρον. Εἰς πλούσια καὶ φωταυγῇ ἐμπόρων καταστήματα διεχύνετο τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἐσμός μελισσῶν ἐπὶ ἄνθη, καὶ ἡγόραζον οἱ γονεῖς διὰ τὰ τέκνα των, οἱ νέοι διὰ τὰς ἐρωμένας των, ὁ κόσμος ὅλος δι' ὅλον τὸν κόσμον. Εἰς μόνον ἵστατο μὲ τὴν σιγὴν εἰς τὰ χεῖλη, μὲ τὴν νύκτα εἰς τὴν ψυχὴν, μὲ τὰς χεῖρας κενάς. Ὅλοι συνωθοῦντο καὶ ἡγόραζον τιμαλφῇ εὐώδη δῶρα, αὐτὸς διὰ τὴν μητέρα του εἶχεν ἐν δάκρυ νὰ δώσῃ αὔριον, διὰ τὴν ἐρωμένην του ἐν φίλημα· ἡ γράϊα μήτηρ θὰ τὸ ἐδέχετο προσχαρῆς, θὰ ἀνταπέδιδεν εἰς τὸ δάκρυ φίλημα, ἡ νέα κόρη θὰ ἐδέχετο τὸ φίλημα μὲ παραπόνου ἥρεμον μορφασμὸν, ἴσως μὲ τινα εὐγλωττον ἀδιαφορίαν...

Ἐσκέπτετο, ἐσκέπτετο αὐτὰ, καὶ ἔμενεν ἐκεῖ, ὀρθιος, ἀκίνητος, πρὸ τῆς μαγευτικῆς σκηνογραφίας τοῦ πλήθους γελῶντος, βοῶντος, συρίζοντος, ἐκεῖ ὡσεὶ ἀπολελιθόμενος πρὸ ἐμφανίσεως φρικαλέας ὀπτασίας. Ἀλλοτε ἔβλεπεν, ἔβλεπεν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ὠρχεῖτο ὡς μαινὰς ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ λήγοντος ἔτους, αὐτοκτονεῖτο περιχαρῆς.

Εμελέτα. Χθὲς· παρελθὼν, ἄπνουν, θάνατος. Αὔριον· κενόν, ἄπνουν, θάνατος. Πότε ζῶμεν;

Οὐδέποτε.

Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ζῶντες δὲν ἔχομεν. Ὁ βίος, ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀναπόλησις καὶ ἐλπίς· ὑπερβῶσα τις δύναμις, ὑπαρξίς δὲν ὑπάρχει. Ὁ ἀνθρώπος περᾶ

σταθμὸς εἶναι ὁ τάφος. Τὸ σήμερον εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ ὕλισμου, περιφιλαυτία τῆς σαρκός. — Μόλις ἐσκέφθης ὅτι ζῆς ἐν τῇ 10 ἑσπερινῇ ὑπόθεσι ὥρα καὶ παρελθὼν ἐν ἡδὴ λεπτὸν· ἡ 10 ἡδὴ εἶναι χθὲς, παρελθὼν, θάνατος, ἡ 10 καὶ δύο λεπτά εἶναι ἔτι ἄγνωστον, σκιά, αὔριον. Μεταξὺ τοῦ χθὲς καὶ τοῦ αὔριον ἡ ζωὴ εἶναι παρένθεσις λίαν σύντομος, λίαν ταχεῖα, ἀλγεινοτάτη. Κόκκος σίτου συντριβόμενος εἰς κόνιν μεταξὺ δύο μυλολίθων. Εἴτα ἡ ζωὴ φεύγει μετὰ τῆς ταχύτητος, ἡ πτωχὴ θνητοῦ ζωὴ εἰς τὸ ἄπειρον καὶ ἀθάνατον τοῦ χρόνου, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιγνώσῃ καὶ ἀντιληφθῇ ἀσφαλῶς τῶν περικυκλούντων αὐτὴν ὧδε κόσμων, φασμάτων, πραγμάτων. Ἐν τῇ ταχύτητι τῆς γῆς τὸ ἐπταχρον φῶς φαίνεται λευκόν· ἐν τῇ ταχύτητι τῆς ζωῆς τὸ χιλιόμορφον σύμπαν φαίνεται σκοτεινόν, μυστήριον. Ὁ Φαῦστος ἐπανελάμβανεν· Ὁ βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρά. Ὁ Σωκράτης, ἡ βαθυνουστέρα τῆς ὑψηλίου διάνοια, ἐρωτηθεὶς εἶπεν: Ἐν οἶδα, ὅτι οὐδὲν οἶδα.

Εἶναι ἀληθές.

Θόρυβος ἀπὸ μυρίας φωνᾶς παιδίων περὶ τινα ἄμαξαν ἀπέσπασεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ὀλισθηρὰν κλιτὺν τῶν ῥεμβασμῶν τούτων. Ἐνώπιόν του διήρχετο βαρεῖα πολυτελὲς ἄμαξα ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀνεπαύοντο ἐπαφραδίτως δύο ὠραῖαι κυρίαι, καὶ τις κύριος νεαρὸς, σύζυγος ἴσως μιᾶς τῶν κυριῶν. Φιλοπαίγμονα παιδιά περιεκύκλωσαν τὴν ἀγέρωχον ἄμαξαν, ἥτις ἤρχετο νὰ διασπάσῃ αὐτῶν τοὺς κύκλους καὶ τὸ ἐλεύθερον στάδιον, καὶ ἐσύριζον καὶ ἐβόμβουν καὶ ἠπεῖλουν τὴν ἄμαξαν κατακροτοῦντα. Αἱ κυρίαι τῆς ἀμάξης ἐστρέφοντο χαρίεσαι, φιλομειδεῖς, φιλέοργοι καὶ εθεώρουν καὶ ἠκροῶντο καὶ ἀπελάμβανον τῆς πέριξ αὐτῶν πανδαιμονίου χαρᾶς, ἐνῶ ὁ κύριος ἠπλοῦτο νωχελὲς καὶ ἥρεμος, οἶονεὶ στέργων εἰς ὅσῃν εὐτυχίαν εἶχεν ἐν τῇ ἀμάξῃ καὶ ἀμεριμνῶν δι' ὅλον τὸν ἐκβεβανχευμένον κύκλῳ τοῦ κόσμου. Τοῦτο ἦτο; Ἐβουλίζετο ὁ νεαρὸς σύζυγος αὐτὸς εἰς τὴν ἀρρετὸν ἐκείνην ἀπὸ ἔρωτος μελαγχολίαν, λιπόθυμον ἡδυπάθειαν, ἢ μὴ κατέπιπτεν ἄτονος ὑπὸ θυμοδακῆς λύπης;

Ἐβλεπε τὴν ἄμαξαν αὐτὴν ὁ ἐπὶ τῆς

θύρας νέος, ἔβλεπε τοὺς ἐρατεινοὺς καὶ πλουσίους συζύγους καὶ ἐπλάττε παραδείσου· ἐάν ᾤτο εἰς τὴν θέσιν των, ἐάν ἠδύνατο νὰ ὁδηγῇ τὴν κόρην ἣν ἠγάπα ἐπὶ ἐνὸς ἀμαξίου, ἐάν ἠδύνατο νὰ διέρχεται οὐχὶ εἰς τὰ ἄκρα, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ οὕτω τῆς ὁδοῦ πλούσιος, ἀπτόητος, αἰθριος, τολμηρός. Ἐβλεπεν ἔτι τὴν ἁμαξάν καὶ ἔτι διεφλέγετο ὑπὸ πόθων καὶ ἐνεπνέετο χρυσῶφ ὄνειρα. . . . Τί ἄλλο ἢ ζωὴ ἐνὸς ἀνθρώπου εἰμὴ πόθοι καὶ ὄνειρα, καὶ ὄνειρα καὶ πόθοι!

Φεύγει τέλος. Προέβη ὀλίγα βήματα καὶ ἐστάθη πάλιν. Περί αὐτὸν ὅλοι ἐγέλων, κτύφραινοντο, ἐσκίρτων. Τρέπεται πρὸς τινὰ σκολιὰν ὁδὸν, ὁδὸν σκοτεινὴν, καὶ ἤκουεν ὀπισθεν τοῦ ἐκ τῆς λεωφόρου καγχάζουσαν τύρβην, ὡς ψυχὴ ἀμαρτωλοῦ φεύγουσα καὶ ὀπισθεν τῆς αἰσθανομένη ἄγγελον ξιφῆρη καὶ τιμωρόν.

Ἐβυθίσθη εἰς τινὰ ἐκεῖ ὁδὸν, σκοτεινὴν, σκολιὰν, ἀποτρόπαιον. Ἐκεῖ δὲν ἦσαν ἀνθρώποι, δὲν ἐχαίροντο· ἀνέπνευσεν. Εἰς τὸν δρόμον τοῦτον εἶδεν ὅτι δὲν ἦσαν φανοὶ ἀεριοφῶτος. Γίνεται καὶ τὸ ἀεριοφῶς εἰς τὰς μεγάλας ὁδοὺς, ὡς οἱ ὕελοι τοῦ σурμοῦ εἰς ὀφθαλμοὺς ὕγεις. Τοιοῦτος ὁ κόσμος· εἰς τὰς ωραίας ὁδοὺς ὅπου τὸ ἔδαφος διαπεπλασμένον, λεῖον, λιθόστρωτον, ὅπου κόσμος πολὺς, ὅπου παράθυρα πολύφωτα, ἐκεῖ ἀπλετον φῶς φανῶν καταυγάζει ἀπὸ πέντε εἰς πέντε βήματα· εἰς τὰς στενάς ὁδοὺς ὅπου σκότῃ ἄγρια, ὅπου λάκκοι φοβεροὶ, ὅπου ἔρημος λαβυρινθώδης, ὅπου κακούργων ἐστίαί, ἐκεῖ οἱ φανοὶ δὲν φαίνονται. Εἰς ταῦτα συμφωνεῖ ὁ οὐρανὸς ἔτι. Τὸν χειμῶνα εἰς τὰ φοβερά σκότῃ καὶ ῥίγῃ τῆς γῆς, ἡ σελήνη κοιμᾶται ἀφαντος, ὅτε μάλιστα ὤφειλε παννύχιος νὰ ἀγρυπνῇ. Τὸ ἔαρ, ὅτε πάντα φωτεινὴ χαρμωσύνη, ἐπιτέλλει καὶ ἐκείνη μέχρις ἀηδίας λαμπρά. Τότε δικαίως σὲ ὕδρισαν, σελήνη, προαγωγόν!

Ὁ πτωχὸς νέος ἐχώρησεν ἀσκόπως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς. Ἐκεῖ εἰς τινὰ γωνίαν ἠγείρετο μέγαρον, κρίνος ἐν μέσῳ τοῦ χαμαιζήλου βρύου. Ἠνοιχθὲν ἐν παράθυρον. Εἰς τὸ ἔσωθεν φῶς ἐφάνη ἡ κεφαλὴ ζωηροῦ νεανίου ὁμιλοῦντος ἔτι, ὅστις ἔρριψεν ἔξω τὸ σιγᾶρον τοῦ καίον, καὶ ἔκλεισε πάλιν τὸ

παράθυρον. Εἰς τὴν αἵθουσαν ἐκείνην θὰ διασκέδαζον βεβαίως· πλησίον τοῦ θὰ ἔστατο μία κόρη, μεθ' ἧς συνωμίλει. . . .

Κάτωθεν, ὁ πτωχὸς νέος, εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο θέαμα, δὲν ἀντέσχεν. Ἀνεμνήσθη ἡμερῶν ἀρχαίων. . . . Ἐκκελυμένος, μετὰ τὸ δάκρυ ὑπὸ τὸ βλέφαρον, μετὰ τὸν γογγυσμὸν ὑπὸ τὰ χεῖλη, ἠγείρε τὸ ὠρτῖον ὄμμα τοῦ εἰς τὸ βάθος τοῦ οὐρανοῦ, ἔμεινεν ἐν ἐκστάσει καὶ ἀπογνώσει μίαν στιγμὴν, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ βάθος τῆς πτώσεώς του, ὁ θνητὸς ἀπὸ τῆς εἰρκτικῆς του τὰ σκότῃ, ἐπεκαλέσθη ἐν παραπόνῳ ἀρρήτῳ τὸν Θεόν, ὡς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ τοῦ ὁ Ἰησοῦς ἀνεφώνησε: Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες!

Ἀνεμνήσθη ἡμερῶν ἀρχαίων καὶ ἔκλαιε πικρῶς.

— Ἀκολουθεῖ με. Εἶπεν ἡρέμα μία φωνή.

Ὁ νέος ἀνήγειρε στρέφων τὴν κεφαλὴν. Εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν εἶδε γέροντα αὐστηρᾶς καὶ ἀμαυρᾶς περιβολῆς, σκιὰν μᾶλλον. — Ὁ φασματώδης ἄνθρωπος βλέπων ὅτι ὁ πτωχὸς νέος ἠπόρει ἢ ἐδίσταζεν, ἐπανέλαβεν εἰς τόνον φωνῆς ἡπιώτατον:

— Ἐλθέ.

Καὶ ἐχώρησεν ἐμπρός.

Ὁ νέος ἠκολούθησε.

Διέβησαν ἀπὸ μίαν πλατεῖαν, διήλθον ὑπὸ μίαν δεινροστοιχίαν, ὑπὸ ἓνα θόλον καὶ ἐρείπια συντετριμμένης ἐκκλησίας. Ὁ νέος ἔσπευσε πολλάκις νὰ προφθάσῃ τὸν γέροντα, νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτόν· ἀλλ' ὁ γέρων διωλίσθαινε πρὸ αὐτοῦ ὡς πνοὴ εἰς ἴσην πάντοτε ἀπόστασιν. Ἐφθασαν εἰς ἓν τεῖχος. Θὰ ᾤτο κήπου. Ὁπισθεν εἰς τὴν ἄλλην πλευράν ἠγείρετο περιφανὲς ἀνάκτορον, ἀλλ' ἡ ὥρα θὰ εἶχε παρελθῇ, διότι οὐδὲν ὑπέλαμπεν ἐκεῖ φῶς.

Ὁ γέρων ἠνοιξε μικρὰν πύλην ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ εἰσῆλθεν. Ὁ νέος ἠκολούθησε καὶ εἶδεν εἰσελθὼν προτεινομένην μακρὰν χεῖρα μετὰ κλειδίον χρυσοῦν· ᾤτο τοῦ γέροντος, ὅστις ἐκρύβη ἐκεῖ ὀπισθεν τῶν κλάδων ῥοιᾶς.

— Λάβε, χώρησον ἐμπρὸς καὶ ἀνοιξον. Εἶναι ἡ κλεῖς θησαυροῦ.

Εἶπεν ἡ φωνὴ τοῦ γέροντος.

Καὶ ὁ πτωχὸς νέος ἔλαβε καὶ ἐχώρησε

δι' εὐθείας γραμμῆς ἀνθέων καὶ δένδρων. Ἄλλ' ἔστιν ἐν τῷ μεταξὺ, ἔστιν γοητευθεὶς ἀπὸ μυρίας ἀποπνοᾶς μύρων, ὑπὸ μυρίων κύκλῳ ἀδύτων καλλονῆς καὶ μαγείας. Ὁ ὡραῖος ἐκεῖνος κῆπος, ἡ ἐπίγειος αὕτη μικρὰ Ἐδέμ, ἐσιώπα μυρόεσσα, ἡ πλοῦτο ὑπὸ τὴν νύκτα κατὰ γῆς ὡς ὡραῖον ὄνειρον, καὶ ἐνόμιζες ὅτι ἐν τῇ σιγῇ του, τῇ μυστικότητι, τῇ ἀγαλλιᾶσαι του εὐλαδεῖτο, ἀρωμάτιζε, νύλόμενος τὸν εὐδαίμονα ὕπνον τῶν ἐνοικούντων τὸ ἀνεγειρόμενον ἐκεῖ ἐμπρὸς ἀνάκτορον.

— Ὡ, εἶπεν ὁ πτωχὸς νέος, πόσον γαλήνιοι, πόσον εὐτυχεῖς θὰ ᾔηται οἱ κάτοικοι τοῦ οἴκου τούτου!

Καὶ ἀνέλαβε τὸ βῆμά του. Ἀνέβη πλατεῖαν μαρμαρίνην κλίμακα καὶ μικρὰ δρυϊνὴ θύρα ἐνεφανίσθη. Ὁ νέος ἐνέθετο τὸ κλειδίον, ἡ θύρα ἠνοίχθη καὶ ὁ πτωχὸς εὐρέθη ἐνώπιον μακροῦ διαδρόμου μόλις πρὸς τὸ βάθος ὑποφεγγομένου. Διῆλθε σιγῇ τὸν διάδρομον καὶ ἔστιν ἐνώπιον ὑελίνης θύρας. Ἐκεῖθεν εἶδεν.

Εἰς κοιτῶνα πλούσιον, ἐπὶ τραπέζης φωτιζομένης ὑπὸ δύο κυρίων ἐστήριζε τὴν κεφαλὴν του εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας νεαροῦ ἀνὴρ. Τὰ δάκτυλα τῆς χειρὸς του ἐδυθίζοντο εἰς τὴν κόμην ἀγρίως καὶ θρόμβοι δακρύων βραδέως κατέπιπτον ἐπὶ προκειμένων ἐφημερίδων. Ἀνεγίνωσκεν; Ὁχι.

Ὁ πτωχὸς νέος ἀνεσκίρτησεν. Ἀμφίβαλεν ἐπὶ στιγμὴν, ἐκλινε τὴν κεφαλὴν ὀλίγον, καὶ τέλος ἐπέισθη. Ὁ νεαρὸς οὗτος ἀνὴρ ἦτο ἐκεῖνος ὃν εἶδε ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ, ἐν μέσῳ τὸν δύο κυρίων φερόμενον τὴν ἰδίαν ἐσπέραν.

Ὁ πτωχὸς νέος ἔμεινε σύννους, μελετῶν, ῥεμβός. Τίνες νὰ ἐσπάρασσον ἀλγηδόνες τὸν νεαρὸν σύζυγον εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦτο τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν ἀρωμάτων;

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὀπισθεν τοῦ νεαροῦ ἀνδρὸς, ἐπὶ ὁμοίας ὑελίνης θύρας ἐλαφρὸν παραπέτασμα ἀπεσύρθη, καὶ ἐφάνη μορφὴ γυναικὸς ἐνατενισάσης τὸν εἰς τὸν κοιτῶνα ἀγρυπνοῦντα. Ὁ πτωχὸς νέος ἀνεγνώρισε τὴν μίαν τῶν δύο κυρίων τῆς ἀμάξης, καὶ τὸ ὄξύ του βλέμμα βυθισθὲν ἐκεῖθεν, ἀντίπεραν, εἰς ἡμίφως ἄλλου κοιτῶνος, εἶδεν.

Ἐπὶ σκίμποδος πρασίνου βελούδου ἡ-

πλοῦντο εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων εἰς ἀνὴρ καὶ μία γυνή. Ἡ γυνή ἦτο ἡ ἑτέρα τῶν κυρίων τῆς ἀμάξης, ὁ ἀνὴρ ἄγνωστος, ἀλλ' ἀκμαῖος καὶ ῥοδινός. Ἀργυρᾷ λυχνία ἐρρίπτεν ἀπὸ μικροῦ τραπεζίου φωτὸς θωπείας μᾶλλον ἢ ἀκτῖνας. Πλαγίως διεφαίνοντο τὰ λευκὰ παραπετάσματα ἀβροτάτης κλίνης.—Ὁ ἐπὶ τοῦ πρώτου κοιτῶνος ἀνὴρ, ὁ κλαίων, ἦτο ὁ σύζυγος εἰς ζυλοτυπίας σπαραγμόν· ἡ ἐπὶ τῆς ὑελίνης θύρας μορφή ἦτο ἡ παιδαγωγὸς τῆς νεαρᾶς οἰκοδεσποίνης· ἡ εἰς τὸν ἀπώτατον κοιτῶνα ἦτο ἡ σύζυγος, μοιχαλὶς, ῥήγμα εἰς τὸ μέγα ἀνάκτορον φοβερόν ὅθεν κατέρρεεν ἡ χαρὰ, ὁ πλοῦτος, ἡ τιμὴ, ὡς βαθὺ τραῦμα εἰς γίγαντος στήθη.

Μυστηριώδης φωνὴ εἶπεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ νέου: ΠΑΡΗΓΟΡΟῦ. Ο ΠΛΟΥΤΟΣ ΟΧΙ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΓΑΛΗΝΙΩΣΑ ΚΑΡΔΙΑ.

Ἀφυπνίσθη. Ἦτο ὅλα ὄνειρος. Εἰς τὸ παράθυρόν του ἐμεῖδία ἡ ἡμέρα, κάτωθεν ὑπὸ κιτρείας φύλλα ἐκελάδει μικρὰ ἀκανθυλλίς...

Ἐκτοτε ὁ πτωχὸς νέος ἐπανεῖδε τὴν μοιχαλίδα εἰς τὰς ἀμάξας, τῆς ἀγωνίας τὸ ἀπατηλὸν ἀνάκτορον, τὸν πλοῦτον μάταιον ἀτίμων χρῆμα, τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς οὐδαμοῦ εὔρεν, εἶδεν οὐδαμοῦ.

ΩΡΙΩΝ.

ΑΡΟΛΔΟΣ Ο ΑΔΑΜΑΣΤΟΣ

(800—900)

Ἐκ τῶν τοῦ Βάλτερ Σκόττ.

(Μετάφρασις Θ. Ἀντωνιάδου).

(Συνέχεια· ἴδε φυλ. Ε΄.)

IV

Ὁ οὐρανὸς ἐχάρισεν εἰς τὸ φοβερόν ἐκεῖνο ἱεῦχος κόρην πλήρη χαρίτων· οὐδέποτε εἰς